

İçtimai Nizam Kitabında Geçen (İlişki, Sorunlar) Sözcükleri Arasındaki Kombinasyon, Bilinçli ve Anamlı Bir Kombinasyondur

Soru:

Elimizdeki matbu (Arapça) İçtimai Nizam Kitabının 122. sayfasında, resmi internet sitesindeki kitabın 101. sayfasında evlilik bölümünün ilk paragrafında şöyle geçmektedir: “Erkekler ile kadınların birlikteliğinden kendi maslahatlarına ve içerisinde yaşadıkları cemaatin maslahatlarına ilişkin ilişkiler doğar ki bunlar, alışveriş, icara, vekâlet ve benzerlerinden dolayı toplumdaki birliktelikten doğan sorunlardan başkadır. Bu ilişkilerin, sadece evlilik olduğu akla gelebilir...”

Başta ilişkilerden bahsediliyor, ardından ilişkilerin, sorunlardan farklı olduğu belirtiliyor. Sonra da bu ilişkilerin evlilik olduğu akla gelebilir ifadesine geçiliyor. Peki, söz konusu ilişkilerken neden bunlar, sorunlardan farklı denildi de ilişkilerden farklı denilmedi?

Cevap:

İslam Nizamı, ilişkiler ve bunlardan kaynaklanan sorunları düzenler. Örneğin İslam Nizamı, kadın erkek ilişkisini evlilikle ve bu ilişkiden doğan sorunları da boşanma ile düzenler. Evlilik, ortaya çıkan bir sorunun düzenlenmesi değil, erkek ve kadın arasındaki ilişkinin düzenlenmesidir. Boşanma, bir ilişkinin düzenlenmesi değil, bu ilişki nedeniyle ortaya çıkabilecek bir sorunun tedavisi ve düzenlenmesidir... İslam, toplum bireyleri arasındaki alışveriş ilişkisini satış sözleşmesiyle, bu ilişkiden doğan sorunları da örneğin sözleşmenin feshi hükümleriyle düzenler... Dolayısıyla nizam, ilişkinin şeri hükümlerle düzenlenmesi ve ortaya çıkan sorunların şeri hükümlerle tedavisini kapsar... İçtimai Nizam Kitabının birçok yerinde bu iki hususa özenle vurgu yapılmıştır. Yani İslam Nizamında ilişkileri düzenleyen hükümler olduğu gibi sorunları tedavi eden, düzenleyen hükümlerin de olduğuna itinayla belirtilmiştir. İslam Nizamı, bütün yönleri kapsayan bir sistemdir. Örneğin İçtimai Nizam Kitabında (Arapça) şöyle geçmektedir:

- 6-7. sayfasında:

“... Buna ilaveten “içtimâî” kelimesi nizamın sıfatıdır. Dolayısıyla bu nizamın, birliktelikten kaynaklanan sorunların veya birliktelikten kaynaklanan ilişkilerin düzenlenmesi için konulmuş olması kaçınılmazdır. Erkeğin erkekle, kadının kadınla birlikteliği ise, bir nizama gerek duymaz; çünkü bunlardan bir nizama gerek duyan ne sorunlar, ne de ilişkiler kaynaklanır. Ancak birlikte olmasalar da aynı beldede yaşıyor olmaları bakımından aralarındaki maslahatların düzenlenmesi bir nizama gerek duyar. Erkeğin kadınla, kadının erkekle olan birlikteliğine gelince; hem bir nizam ile düzenlenmeye gerek duyan sorunların kendisinden kaynaklandığı, hem de bir nizam ile düzenlenmeye gerek duyan ilişkilerin kendisinden kaynaklandığı şey işte budur. Dolayısıyla bu birlikteliğin, içtimâî nizam olarak isimlendirilmesi daha uygundur; çünkü hakikatinde bu, hem kadın-erkek arasındaki birlikteliği, hem de bu birliktelikten kaynaklanan ilişkileri düzenler. “

- 100. sayfasında:

“... Bu birliktelikten doğan ilişkilere ve ondan dallanan sorunlara gelince; içtimâî nizamın başka bir parçasıdır ki bu evlilik, boşanma, evlatlık, nafaka ve benzerleridir. Her ne kadar bu hükümler –evlilik, boşanma ve benzeri hükümler-, ferdin fertle olan ilişkisini tanzim etmesinden dolayı toplum nizamlarından olsa da aslı bakımından bunlar, kadın ile erkek arasında meydana gelen birliktelikten doğmuştur. Bunun içindir ki asılları ve içtimâî nizamda ortaya çıkmaları bakımından ele alınırlar. Tafsilat ve teferruatları bakımından ise bunlar, toplum nizamlarından bir parçadır ve muamelat babında ele alınır. ”

Buna göre (ilişki, sorunlar) sözcükleri arasındaki kombinasyon, İçtimai Nizam Kitabının 101. sayfasında geçen paragrafla ilgili soruda belirtilen yere özgü değildir. Çünkü ilişki ile sorun arasında bir ayırımın olduğunu ve nizamın bu iki hususu da içerdiğini belirttik...

Burada başka bir durum daha söz konusu. Sorulan yerin birinci ve üçüncü yerinde “ilişkiler” sözcüğünün kullanılması yerindedir. Çünkü her iki yerde de aynı şeyden yani birliktelikten doğan kadın erkek ilişkilerinden bahsediliyor. Ortada kalan ikinci yerde ise, bu ilişkilerden farklı bir şey hakkında bahsediliyor. Toplumdaki birliktelikten doğan alışveriş, icara, vekâlet vb. şeylerden bahsediliyor. Alışveriş, icara, vekâlet vb. insanlar arasındaki ilişkilerdir. Bunlardan kaynaklanan şeylere “ilişkiler” sözcüğünü kullanmak yerine “sorunlar” sözcüğünü kullanmak daha yerindedir. Söz konusu metni tekrar zikrediyoruz:

“Erkekler ile kadınların birlikteliğinden kendi maslahatlarına ve içerisinde yaşadıkları cemaatin maslahatlarına ilişkin ilişkiler doğar ki bunlar, alışveriş, icara, vekâlet ve benzerlerinden dolayı toplumdaki birliktelikten doğan sorunlardan başkadır. Bu ilişkilerin, sadece evlilik olduğu akla gelebilir. Aslında evlilik, bunlardan biridir ve bunlar evlilik dışındakileri de kapsar. Bunun içindir ki cinsi birliktelik, nevi içgüdüününün tek tezahürü değildir. Bilakis o, onun tezahürlerinden biridir.”

Böylece görülüyor ki (ilişki, sorunlar) sözcükleri arasındaki kombinasyon, bilinçli ve anlamlı bir kombinasyondur ve aynı zamanda sorulan yerdeki kontekst ile de uyumludur. Dolayısıyla metinde değişiklik veya düzeltme yapılmasına gerek yok. Çünkü dosdoğru ve tutarlı bir metindir.

Umarım, konu açıklığa kavuşmuştur.

H.30 Cumade’l Ülâ 1440
M.05 Şubat 2019